

Živilė Kurauskaitė

Pasvalio Petro Vileišio gimnazijos 4e klasės mokinė

Ateina ruduo

Mintys, perskaičius Mariaus Katiliškio romaną „Miškais ateina ruduo“

Ateina ruduo. Jis ne vienas. Kartu su juo ir atpildas... Atpildas už mūsų nuveiktus darbus, už mus pačius. Baugu? Neslėpsiu – taip. Jau pats žodis „atpildas“ skamba lyg amžinas nuosprendis, kurio, deja, nebepakeisime... Laikrodžio švytuoklė sustojo. Išmušė valanda. Metas atsiskaityti už tai, jog nemokėjome, o galbūt nenorėjome klausyti savęs, o svarbiausia – nemeluoti sau...

„Visiems MELAGIAMS skirta dalis ežere, kuris dega UGNIMI ir SIERA. Tai – antroji mirtis“ (iš Biblijos „Apreiškimas Jonui“ 21; 8). Kas gi tie melagiai? Manau, visi mes. Nejučia prisimenu keturis žmones, keturis skirtingus likimus, keturis atpildus... Tai Mariaus Katiliškio romano „Miškais ateina ruduo“ veikėjai: Tilius, Agnė, Monika ir Doveika. Jie – lyg keturi rudeniniai lapai, nepajėgę pasipriešinti stipriam vėjui, krito... Nukrito vieniši, sužeisti ir labai nelaimingi. Skaitydama šį romaną savęs klausdavau, kodėl nepasirenkame mums artimiausio kelio. Mintyse klausdavau ir Tiliaus: „Na, kodėl tu išdavei mylimą moterį Agnę ir atsidavei kūniškai aistrai?“ Nepateisinu Tiliaus poelgio. Nepateisino ir Jis, kuris Tiliui skyrė atpildą – mirti kančiose...

Man labai artima ir be galo miela mergaičiukė Agnė. Galbūt savo tyrumu, vėjavaikiškumu ir nesutramdomomis svajonėmis. Jaučiu jai didžiulį gailestį. Manau, tai buvo vienintelė, kuri neturėjo sulaukti pikto atpildo. Tačiau ir pas ją atėjo ruduo. Atėjo ruduo, nešdamas didžiulį skausmą ir beviltišką baigtį – amžinai užgniaužti savąją meilę Tiliui ir būti su nemylimu vyru.

Laikrodžio rodyklė tiks... Lemiamą valandą. Atpildo eilė atėjo Monikai. Mintyse iškylo jos portretas. Ji – graži, rūpestinga, žavi ir sumani. O jos juodi it varnas plaukai... Atrodo, ideali? Nesuklyskite! Monikos siela nėra tokia spindinti kaip išorė. Ši moteris, norėdama viską gauti: turtingą gyvenimą, gerą padėtį visuomenėje, svetimą vyrą, įsisuko tarsi vulkanas, nušluodamas viską, kas nereikalinga... Manau, kad atpildas jai buvo teisingas. Sakote, jog aš esu jai per griežta? Galbūt. Tačiau nė vienas iš mūsų neturi teisės griauti kitų laimės dėl savosios...

Liko paskutinis atpildo eilėje. Tai – Doveika. Kerštas, pavydas, puikybė valdė šį vyrą. Meilė? Ne, šio jausmo Doveika nepažinojo. Vyliausi, jog savo žmoną Moniką jis vedė iš meilės, tačiau klydau – jam tai buvo garbės reikalas. Žinoma, jis liko vienas – be žmonos, jos meilės ir ramybės.

Tikiu, jog kiekvienas gauna tai, ko išties yra nusipelnęs. Prisimenu Franco Kafkos novelę „Metamorfozė“. Prieš akis iškylo keturkojis vabalas. Tai – Gregoras Zamza. Žmogus, virtęs niekam nereikalingu ir pasišlykštėjimą keliančiu padaru. Kodėl? Manau, tai atpildas už tai, jog bijojo gyventi savo gyvenimą, neklausė savo širdies...

Pas visus ateina ruduo.

Gal jis ateis netikėtai, kai visai nelauksime, nebūsime jam pasiruošę. Pasirodys lyg pirmoji snaigė vėlyvą rudenį. Tuomet ateis laikas. Laikas atpildui.

Su nerimu lauksiu jo...